

SMERNICE

VYKONÁVACIA SMERNICA KOMISIE (EÚ) 2015/2392

zo 17. decembra 2015

o nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 596/2014, pokiaľ ide o nahlasovanie skutočných alebo možných porušení daného nariadenia príslušným orgánom

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 596/2014 zo 16. apríla 2014 o zneužívaní trhu (nariadenie o zneužívaní trhu) a o zrušení smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/6/ES a smerníc Komisie 2003/124/ES, 2003/125/ES a 2004/72/ES ⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 32 ods. 5,

keďže:

- (1) Osoby, ktoré nahlasujú skutočné alebo možné porušenia nariadenia (EÚ) č. 596/2014 (informátori) príslušným orgánom, môžu oznámiť príslušným orgánom nové informácie a pomáhať im pri odhaľovaní trestných činov zneužívania trhu a ukladaní sankcií za ne. Osoby však môže od informovania o porušení odrádzať strach pred odvetou, diskrimináciou alebo zverejnením osobných údajov. Preto sú potrebné primerané opatrenia týkajúce sa informátorov na zabezpečenie celkovej ochrany a dodržiavania základných práv informátorov a obvinených osôb. Osoby, ktoré príslušným orgánom vedome nahlásia nesprávne alebo zavádzajúce informácie, by sa nemali považovať za informátorov, a teda by nemali využívať mechanizmy ochrany.
- (2) Príslušné orgány by mali umožniť anonymné nahlasovanie a mechanizmy ochrany uvedené v tejto smernici by sa mali uplatniť aj vtedy, keď sa anonymný informátor v neskoršej fáze rozhodne odhaliť svoju totožnosť príslušnému orgánu. Informátori by mali mať možnosť nahlásiť porušenie buď prostredníctvom vnútorných postupov, ak takéto postupy existujú, alebo priamo príslušnému orgánu.
- (3) Na spracovanie správ o porušení nariadenia (EÚ) č. 596/2014 a zabezpečenie komunikácie s nahlasujúcou osobou, ako aj vhodné preskúmanie správ, sú potrební špecializovaní zamestnanci príslušných orgánov, ktorí sú odborne pripravení, a to aj v oblasti platných predpisov o ochrane údajov.
- (4) Osoby, ktoré chcú nahlásiť skutočné alebo možné porušenia nariadenia (EÚ) č. 596/2014, by mali byť schopné prijať informované rozhodnutie o tom, ako a kedy porušenie nahlásiť. Príslušné orgány by preto mali zabezpečiť zverejnenie a jednoduchú prístupnosť informácií o dostupných komunikačných kanáloch na príslušné orgány, platných postupoch a špecializovaných zamestnancoch v rámci daného orgánu, ktorí sa zaoberajú správami o porušení. Všetky informácie týkajúce sa správ o porušení by mali byť transparentné, ľahko zrozumiteľné a spoľahlivé, aby podporovali nahlasovanie porušení a neodrádzali od neho.
- (5) Príslušné orgány by mali mať zavedené a používať rôzne komunikačné kanály, ktoré by sa mali ľahko používať a mali by umožňovať písomnú a ústnu, ako aj elektronickú a inú ako elektronickú komunikáciu, aby umožnili účinnú komunikáciu s ich špecializovanými zamestnancami.
- (6) Je dôležité, aby postupy na ochranu osôb pracujúcich na základe pracovnej zmluvy, ktoré nahlásia porušenia alebo sú obvinené z porušení nariadenia (EÚ) č. 596/2014, bez ohľadu na charakter ich pracovného vzťahu a na to, či sú platené alebo nie, chránili takéto osoby pred odvetnými opatreniami, diskrimináciou alebo inými druhmi priameho alebo nepriameho nespravodlivého zaobchádzania. Nespravodlivé zaobchádzanie môže mať v závislosti od okolností rôzne podoby. Preto je potrebné jednotlivé prípady posudzovať na základe pravidiel riešenia sporov alebo súdnych konaní dostupných v rámci vnútroštátneho práva.

(¹) Ú. v. EÚ L 173, 12.6.2014, s. 1.

- (7) Členské štáty by mali zabezpečiť, aby mali príslušné orgány zavedené primerané postupy ochrany na spracovanie správ o porušeníach a osobných údajov nahlásených osôb. Týmito postupmi by sa malo zabezpečiť, aby bola totožnosť každej nahlasujúcej a nahlásenej osoby chránená vo všetkých fázach postupu. Touto povinnosťou by nemala byť dotknutá nevyhnutnosť a primeranosť povinnosti zverejňovať informácie v prípade, že sa to vyžaduje na základe právnych predpisov Únie alebo vnútroštátneho práva, pričom by sa mali uplatňovať primerané záruky podľa týchto právnych predpisov, a to aj v súvislosti s vyšetrovaniami alebo súdnymi konaniami alebo ochranou slobody iných vrátane práva na obhajobu nahlásených osôb.
- (8) Je veľmi dôležité a nevyhnutné, aby špecializovaní zamestnanci príslušného orgánu a zamestnanci príslušného orgánu, ktorým bude umožnený prístup k informáciám poskytnutým nahlasujúcou osobou príslušnému orgánu, konali v súlade s povinnosťou zachovávať služobné tajomstvo a dôvernosť informácií pri prenose údajov vnútri aj mimo príslušného orgánu, a to vrátane prípadov, keď príslušný orgán začne vyšetrovanie, dokazovanie alebo následné presadzovanie práva v súvislosti so správou o porušeníach.
- (9) Členské štáty by mali zabezpečiť, aby boli všetky správy o porušeníach primerane evidované, aby bolo možné každú správu od príslušného orgánu získať a aby sa informácie získané prostredníctvom správ mohli podľa potreby použiť ako dôkaz pri presadzovaní práva. Členské štáty by mali zabezpečiť súlad so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES⁽¹⁾ a vnútroštátnymi právnymi predpismi, ktorými sa transponuje smernica 95/46/ES.
- (10) S cieľom zabrániť nespravodlivému zaobchádzaniu alebo poškodeniu dobrej povesti v dôsledku zverejnenia osobných údajov, najmä údajov odhaľujúcich totožnosť dotknutej osoby, je rozhodujúca ochrana osobných údajov nahlasujúcej aj nahlásenej osoby. Preto by mali príslušné orgány okrem dodržiavania vnútroštátnych právnych predpisov o ochrane údajov, ktorými sa transponuje smernica 95/46/ES, zaviesť primerané postupy na ochranu údajov, špecificky zamerané na ochranu nahlasujúcej a nahlásenej osoby, ktoré by mali zahŕňať bezpečný systém v rámci príslušného orgánu s prístupovými právami obmedzenými len na oprávnených pracovníkov.
- (11) Mohlo by byť potrebné preniesť osobné údaje, ktoré príslušný orgán pripojil k správam o porušení, s cieľom vyhodnotiť správu o porušeníach, vykonať potrebné vyšetrovanie a presadiť právo. Pri prenose údajov v rámci príslušného orgánu alebo tretím stranám by mali príslušné orgány zachovať v maximálnej možnej miere dôvernosť údajov v súlade s vnútroštátnym právom.
- (12) Práva nahlásených osôb obvinených z porušenia nariadenia (EÚ) č. 596/2014 by mali byť chránené v snahe vyhnúť sa poškodeniu dobrej povesti alebo iným negatívnym dôsledkom. Okrem toho by sa malo v každej fáze postupu nadväzujúceho na správu v plnej miere rešpektovať právo nahlásených osôb na obhajobu a prístup k prostriedkom nápravy. Členské štáty by mali zabezpečiť právo nahlásených osôb na obhajobu vrátane práva na prístup k spisu, práva na vypočutie a práva požiadať súd o účinný prostriedok nápravy týkajúcej sa rozhodnutia vo vzťahu k nahlásenej osobe, a to podľa platných postupov stanovených vo vnútroštátnom práve v súvislosti s vyšetrovaniami alebo následnými súdnymi konaniami.
- (13) Preskúmaním postupov príslušných orgánov vykonávaným pravidelne a aspoň dvakrát ročne (raz za dva roky) by sa malo zabezpečiť, aby tieto postupy boli primerané a moderné, a aby tak slúžili svojmu cieľu. Na tento účel je dôležité, aby príslušné orgány vyhodnotili vlastné skúsenosti a vymieňali si skúsenosti a osvedčené postupy s inými príslušnými orgánmi.
- (14) Vzhľadom na to, že podrobné predpisy o ochrane informátorov by členským štátom skomplikovali zabezpečenie kompatibility a operačné zosúladenie s vnútroštátnymi systémami vrátane administratívnych, procesných a inštitucionálnych aspektov, je pri vykonávanom akte potrebná určitá flexibilita. Takáto flexibilita by sa najlepšie dosiahla prostredníctvom smernice než prostredníctvom nariadenia, z čoho vyplýva, že najvhodnejším nástrojom na to, aby mohli členské štáty účinne zapracovať režim nahlasovania porušení do svojich vnútroštátnych systémov, ako aj do inštitucionálneho rámca, bude pravdepodobne smernica.
- (15) Vzhľadom na skutočnosť, že nariadenie (EÚ) č. 596/2014 nadobudne účinnosť 3. júla 2016, je potrebné, aby členské štáty transponovali a uplatňovali ustanovenia týkajúce sa tejto smernice od 3. júla 2016.
- (16) Opatrenia stanovené v tejto smernici sú v súlade so stanoviskom Európskeho výboru pre cenné papiere,

(1) Ú. v. ES L 281, 23.11.1995, s. 31.

PRIJALA TÚTO SMERNICU:

KAPITOLA I

PREDMET ÚPRAVY A VYMEDZENIE POJMOV

Článok 1

Predmet úpravy

Touto smernicou sa stanovujú pravidlá, ktorými sa spresňujú postupy uvedené v článku 32 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 596/2014, vrátane spôsobov nahlasovania a spôsobov skúmania správ a opatrenia na ochranu osôb pracujúcich na základe pracovnej zmluvy a opatrenia na ochranu osobných údajov.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „nahlasujúca osoba“ je osoba, ktorá nahlasuje skutočné alebo možné porušenie nariadenia (EÚ) č. 596/2014 príslušnému orgánu;
2. „nahlásená osoba“ je osoba obvinená nahlasujúcou osobou, že sa dopustila alebo má úmysel sa dopustiť porušenia nariadenia (EÚ) č. 596/2014;
3. „správa o porušení“ znamená správu predloženú nahlasujúcou osobou príslušnému orgánu týkajúcu sa skutočného alebo možného porušenia nariadenia (EÚ) č. 596/2014.

KAPITOLA II

POSTUPY PRIJÍMANIA SPRÁV O PORUŠENÍ A ICH SKÚMANIA

Článok 3

Špecializovaní zamestnanci

1. Členské štáty zabezpečujú, aby mali príslušné orgány zamestnancov špecializovaných na spracovanie správ o porušeníach (ďalej len „špecializovaní zamestnanci“). Špecializovaní zamestnanci absolvujú odbornú prípravu na účely spracovania správ o porušeníach.
2. Špecializovaní zamestnanci plnia tieto funkcie:
 - a) poskytujú všetkým zainteresovaným osobám informácie o postupoch na nahlasovanie porušení;
 - b) prijímajú a skúmajú správy o porušeníach;
 - c) udržiavajú kontakt s nahlasujúcou osobou, ak sa táto osoba identifikovala.

Článok 4

Informácie týkajúce sa prijímania správ o porušeníach a ich skúmania

1. Členské štáty zabezpečujú, aby príslušné orgány zverejňovali na svojich webových lokalitách v osobitnej, ľahko identifikovateľnej a prístupnej časti informácie týkajúce sa prijímania správ o porušeníach uvedených v odseku 2.

2. Informácie uvedené v odseku 1 obsahujú všetky tieto údaje:
 - a) komunikačné kanály na prijímanie a skúmanie správ o porušeníach a na kontakt so špecializovanými zamestnancami v súlade s článkom 6 ods. 1 vrátane:
 1. telefónnych čísel, pričom sa uvedie, či sa pri použití týchto telefónnych liniek rozhovor zaznamenáva alebo nezaznamenáva;
 2. vyhradených elektronických a poštových adries, ktoré sú bezpečné a zaručujú dôvernosť údajov, na kontakt so špecializovanými zamestnancami;
 - b) postupy uplatňované pri správach o porušeníach uvedených v článku 5;
 - c) režim dôvernosti údajov, ktorý sa vzťahuje na správy o porušeníach, v súlade s postupmi uplatniteľnými na správy o porušeníach uvedenými v článku 5;
 - d) postupy na ochranu osôb pracujúcich na základe pracovnej zmluvy;
 - e) vyhlásenie, v ktorom je zreteľne vysvetlené, že osoby, ktoré sprístupňujú informácie príslušnému orgánu v súlade s nariadením (EÚ) č. 596/2014, sa nepovažujú za osoby porušujúce obmedzenia týkajúce sa zverejňovania informácií uložené zmluvou alebo právnymi, regulačnými či správnyymi predpismi, a nenesú žiadnu zodpovednosť spojenú s takýmto oznámením.
3. Príslušné orgány môžu na svojich webových lokalitách zverejniť podrobnejšie informácie o prijatí a skúmaní porušení uvedených v odseku 2.

Článok 5

Postupy platné pre správy o porušeníach

1. V postupoch platných pre správy o porušeníach uvedených v článku 4 ods. 2 písm. b) sa jasne uvádzajú všetky tieto informácie:
 - a) informácia, že správy o porušeníach sa môžu predložiť aj anonymne;
 - b) spôsob, akým môže príslušný orgán požadovať od nahlásujúcej osoby, aby objasnila nahlásené informácie alebo poskytla doplňujúce informácie, ktoré má nahlásujúca osoba k dispozícii;
 - c) druh, obsah a časový harmonogram spätnej väzby týkajúcej sa výsledku správy o porušeníach, ktorú môže nahlásujúca osoba očakávať po nahlásení;
 - d) režim dôvernosti údajov, ktorý sa vzťahuje na správy o porušeníach, vrátane podrobného opisu okolností, za ktorých sa môžu dôverné údaje nahlásujúcej osoby zverejniť v súlade s článkami 27, 28 a 29 nariadenia (EÚ) č. 596/2014.
2. Podrobným opisom uvedeným v odseku 1 písm. d) sa zabezpečí informovanosť nahlásujúcej osoby o výnimočných prípadoch, v ktorých nemôže byť zabezpečená dôvernosť údajov vrátane prípadov, keď je zverejnenie údajov nevyhnutnou a primeranou povinnosťou, ktorá sa vyžaduje podľa právnych predpisov Únie alebo vnútroštátneho práva v súvislosti s vyšetrovaniami, následnými súdnymi konaniami alebo v záujme ochrany slobôd iných vrátane práva na obhajobu nahlásených osôb, pričom sa na ňu v každom prípade vzťahujú primerané záruky podľa týchto právnych predpisov.

Článok 6

Vyhradené komunikačné kanály

1. Členské štáty zabezpečia, aby príslušné orgány na prijímanie a skúmanie správ o porušeníach zaviedli nezávislé a autonómne komunikačné kanály, ktoré sú bezpečné a zaručujú dôvernosť údajov (ďalej len „vyhradené komunikačné kanály“).

2. Vyhradené komunikačné kanály sa považujú za nezávislé a autonómne za predpokladu, že spĺňajú všetky tieto kritériá:
 - a) sú oddelené od všeobecných komunikačných kanálov príslušného orgánu vrátane tých, prostredníctvom ktorých príslušný orgán komunikuje interne a s tretími stranami pri svojej bežnej činnosti;
 - b) sú navrhnuté, zriadené a prevádzkované takým spôsobom, ktorý zabezpečí úplnosť, integritu a dôvernú informácií a bráni v prístupe neoprávnených zamestnancov príslušného orgánu;
 - c) umožňujú uchovávanie trvalých informácií v súlade s článkom 7 pre ďalšie vyšetrovanie.
3. Vyhradené komunikačné kanály musia umožniť nahlasovanie skutočných alebo možných porušení najmenej všetkými týmito spôsobmi:
 - a) písomnou správou o porušení v elektronickej alebo tlačenej podobe;
 - b) ústnou správou o porušení prostredníctvom telefónnych liniek, či už zaznamenanou alebo nezaznamenanou;
 - c) fyzickým stretnutím so špecializovanými zamestnancami príslušného orgánu.
4. Príslušný orgán poskytne informácie uvedené v článku 4 ods. 2 nahlasujúcej osobe pred prijatím správy o porušení alebo najneskôr v čase jej prijatia.
5. Príslušné orgány zabezpečia, aby sa správa o porušení prijatá inak ako prostredníctvom vyhradených komunikačných kanálov uvedených v tomto článku bezodkladne a bez zmeny zaslala prostredníctvom vyhradených komunikačných kanálov špecializovaným zamestnancom príslušného orgánu.

Článok 7

Uchovávanie záznamov o prijatých správach

1. Členské štáty zabezpečia, aby príslušné orgány uchovávali záznamy o každej prijatej správe o porušení.
2. Príslušné orgány bezodkladne potvrdia prijatie písomných správ o porušeníach na poštovú alebo elektronickú adresu uvedenú nahlasujúcou osobou, pokiaľ nahlasujúca osoba výslovne nepožiadala o iný postup alebo pokiaľ sa príslušný orgán odôvodnene nedomnieva, že potvrdenie prijatia písomnej správy by ohrozilo ochranu totožnosti nahlasujúcej osoby.
3. Ak sa na nahlasovanie porušení používa zaznamenávaná telefónna linka, príslušný orgán má právo zdokumentovať ústne podanú správu vo forme:
 - a) zvukovej nahrávky rozhovoru v trvalom a vyhľadateľnom formáte alebo
 - b) úplného a presného prepisu rozhovoru vypracovaného špecializovanými zamestnancami príslušného orgánu. V prípadoch, keď nahlasujúca osoba odhalila svoju totožnosť, príslušný orgán ponúkne nahlasujúcej osobe možnosť skontrolovať a opraviť prepis hovoru a potvrdiť ho svojím podpisom.
4. Ak sa na nahlasovanie porušení používa nezaznamenávaná telefónna linka, príslušný orgán má právo zdokumentovať ústne podanú správu vo forme presnej zápisnice z rozhovoru vypracovanej špecializovanými zamestnancami príslušného orgánu. V prípadoch, keď nahlasujúca osoba odhalila svoju totožnosť, príslušný orgán ponúkne nahlasujúcej osobe možnosť skontrolovať a opraviť zápisnicu z rozhovoru a potvrdiť ju svojím podpisom.
5. Ak osoba požaduje fyzické stretnutie so špecializovanými zamestnancami príslušného orgánu, aby nahlásila porušenie podľa článku 6 ods. 3 písm. c), príslušné orgány zabezpečia, aby sa uchovali úplné a presné záznamy zo stretnutia v trvalom a vyhľadateľnom formáte. Príslušný orgán má právo zdokumentovať záznamy o fyzickom stretnutí vo forme:
 - a) zvukovej nahrávky rozhovoru v trvalom a vyhľadateľnom formáte alebo
 - b) úplnej zápisnice zo stretnutia vypracovanej špecializovanými zamestnancami príslušného orgánu. V prípadoch, keď nahlasujúca osoba odhalila svoju totožnosť, príslušný orgán ponúkne nahlasujúcej osobe možnosť skontrolovať a opraviť zápisnicu zo stretnutia a potvrdiť ju svojím podpisom.

Článok 8

Ochrana osôb pracujúcich na základe pracovnej zmluvy

1. Členské štáty zavedú postupy zabezpečujúce účinnú výmenu informácií a spoluprácu medzi príslušnými orgánmi a akýmkoľvek iným príslušným orgánom podieľajúcim sa na ochrane osôb pracujúcich na základe pracovnej zmluvy, ktoré nahlásia porušenia nariadenia (EÚ) č. 596/2014 príslušnému orgánu alebo sú obvinené z takýchto porušení, pred odvetnými opatreniami, diskrimináciou alebo inými druhmi nespravodlivého zaobchádzania z dôvodu nahlásenia porušenia nariadenia (EÚ) č. 596/2014 alebo v súvislosti s ním.
2. Postupy stanovené v odseku 1 zahŕňajú minimálne tieto možnosti:
 - a) nahlasujúce osoby majú prístup ku komplexným informáciám a poradenstvu o prostriedkoch nápravy a postupoch dostupných podľa vnútroštátneho práva s cieľom chrániť ich pred nespravodlivým zaobchádzaním, a to vrátane postupov podávania žiadosti o peňažnú náhradu škody;
 - b) nahlasujúce osoby majú prístup k účinnej pomoci od príslušných orgánov v konaní pred akýmkoľvek príslušným orgánom podieľajúcim sa na ich ochrane proti nespravodlivému zaobchádzaniu, a to aj v prípade potvrdenia postavenia nahlasujúcej osoby ako informátora v zamestnaneckých sporoch.

Článok 9

Postupy na ochranu osobných údajov

1. Členské štáty zabezpečia, aby príslušné orgány uchovávali záznamy uvedené v článku 7 v rámci dôverného a zabezpečeného systému.
2. Prístup k systému uvedenému v odseku 1 podlieha obmedzeniam, ktoré zaručujú, aby údaje v ňom uložené boli dostupné len zamestnancom príslušného orgánu, pre ktorých je prístup k týmto údajom nevyhnutný na plnenie služobných povinností.

Článok 10

Prenos údajov v rámci aj mimo príslušného orgánu

1. Členské štáty zabezpečia, aby príslušné orgány zaviedli primerané postupy na prenos osobných údajov nahlasujúcej osoby a nahlasovanej osoby v rámci aj mimo príslušného orgánu.
2. Členské štáty zabezpečia, aby prenos údajov týkajúcich sa správy o porušení v rámci alebo mimo príslušného orgánu neodhaľoval, priamo ani nepriamo, totožnosť nahlasujúcej osoby, nahlásenej osoby, ani akékoľvek iné odkazy na okolnosti, ktoré by umožňovali vyvodiť totožnosť nahlasujúcej osoby alebo nahlasovanej osoby, pokiaľ takýto prenos nezodpovedá režimu dôvernosti údajov uvedenému v článku 5 ods. 1 písm. d).

Článok 11

Postupy na ochranu nahlásených osôb

1. V prípadoch, keď nie je verejne známa totožnosť nahlásených osôb, príslušný členský štát zabezpečí, aby sa ich totožnosť chránila prinajmenšom rovnakým spôsobom ako v prípade osôb, ktoré sú predmetom vyšetrovania zo strany príslušného orgánu.
2. Postupy uvedené v článku 9 sa uplatňujú aj pri ochrane totožnosti nahlásených osôb.

Článok 12

Preskúvanie postupov zo strany príslušných orgánov

Členské štáty zabezpečia, aby ich príslušné orgány pravidelne, a najmenej raz za dva roky, preskúmali svoje postupy na prijímanie správ o porušeníach a ich skúmanie. Pri preskúvaní takýchto postupov príslušné orgány zohľadnia svoje skúsenosti a skúsenosti iných príslušných orgánov a prispôbia svoje postupy zodpovedajúcim spôsobom a v súlade s vývojom trhu a technologickým vývojom.

KAPITOLA III

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 13

Transpozícia

Členské štáty najneskôr do 3. júla 2016 prijímú a uverejnia zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou. Komisii bezodkladne oznámia znenie týchto ustanovení.

Tieto ustanovenia sa uplatňujú od 3. júla 2016.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých ustanoveniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upraví členské štáty.

Článok 14

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 15

Adresáti

Táto smernica je určená členským štátom.

V Bruseli 17. decembra 2015

Za Komisiu
predseda
Jean-Claude JUNCKER
